

Kadar bo italijanski narod v
resnici gospodar svoje usodeMED NARODI JUGOSLAVIJE IN ITALIJE NE BO VEČ
NESOGLASJE, KER SE BODO SAMI SPORAZUMELI

Beograd — (Tanjug) — Marshal Tito je sprejel 26. marca opolne skupino predstavnikov industrijskih, kulturnih in poljedelskih delavcev iz Italije, kateri so kakor delegati prisostvovali kulturnemu festivalu italijanske manjšine v Rovinju, a so nato za neko dobo potovali po Jugoslaviji.

Sprejema so se udeležili, podpredsednik jugoslovanske vlade E. Kardelj, minister za notranje zadeve Ranko-
vič in minister brez portfelja Djilas.

Ko se je maršal Tito upoznal z delegati jih je pozdravil z naslednjimi besedami:

"Pozdravljam vas, dragi prijatelji in bi želel slišati vaše utise iz Istre. Verujem, da ste se mogli prepričati, ne samo v Istri, ampak na vsej poti do Beograda in v Beogradu, da ima italijanski narod v jugoslovanskih narodih prijatelja a ne sovražnika, kakor bi to nekateri hoteli prikazati.

"Nova Jugoslavija snuje svojo zunanjo politiko v pogledu zveze s posameznimi sosednimi državami na povsem drugačnih osnovah, kot je bil to slučaj s staro Jugoslavijo. Nova Jugoslavija, je že dokazala, da želi živeti v najboljših odnosih s svojimi sosednimi državami vključno tudi z italijanskim narodom. Zato nas zelo veselijo, ker ste vi smatrali za primerno, da pridete osebno pogledati v Jugoslavijo eden mali del, kjer živi italijanski narod skupno z našimi narodi, da vidite kako živi in da poznate kakšen je v resnici odnos v naši državi napram italijanski manjšini, napram italijanskemu narodu. O tem vam govorim zato, ker je sedanja situacija takšna, ko morajo biti v vsaki državi demokratične sile združene in združeno razbijati vsako propagando vojnih hujskačev ter razpihvalcev šovinizma v narodu in med narodi.

"Mi tukaj v Jugoslaviji z velikim zanimanjem sledimo napore demokratičnih sil Italije, da si ustvarijo sebi boljše življenje in da uničijo one reakcionarne sile, ki ogrožajo pravico, neodvisnost in svobodo italijanskega naroda. Pogledajte, zadnje čase, medtem ko ste vi bili na potu se je začela ena neverjetno strupena gonja proti Jugoslaviji. Vi ste se mogli sami prepričati, da je laž vse ono kar pišejo in pripovedujejo o tem, čes da je vsa jugoslovanska meja zasadena z vojaštvom, katero samo čaka, da vkoraka v Trst, da je polna nekkih zakopov raketnih metalcev V-1, V-2 itd., katere samo čakajo, da izstrele svoje rakete proti Italiji. To je samo volilni trik in poskušnja, da se razplameni mržnja italijanskega naroda proti novi Jugoslaviji, da se zaslepi italijanske ljudske množice in oslabi ljudska fronta v Italiji za časa volitev.

Eden novi, neobičajen volilni trik je takozvana izjava ameriške, britanske i francoske vlade, da se naj Trst izroči Italiji. Oni se niso obotavljali dati take izjave navzlic temu, da so poleg Sovjetske zveze in Italije tudi sami podpisali to mirovno pogodbo za katero so se vse države podpisnice strinjale, da predstavlja edini način varnosti miru v tem delu Evrope. Oni so ta trik uporabili v nadi, da bodo na ta način preprečili demokratičnim silam Italije enotno braniti svojo svobodo in neodvisnost in da ne odstranijo one, kateri so prišli nepoklicani v Italijo iz svoje dežele.

"Oni zelo dobro vedo, da se mirovne pogodbe ne morejo enostavno menjati preko noči in bodite prepričani, da oni ne mislijo iskreno ono kar govorijo. To je samo volilni trik, da se preslepi italijanska javnost, da se prevladi italijanski narod, da bi tako zmogla reakcija a ne demokratične sile. Ko smo mi v času, ko pogodba še ni bila podpisana, ko se je ona ustvarjala, hoteli na resnični demokratični način rešiti vprašanje Trsta, so oni to "a priori" odbili, bili so proti temu.

Vse ono kar bi moglo razdvajati italijanski narod, od narodov Jugoslavije, morejo rešiti samo demokratične sile Italije in narodi nove Jugoslavije, in to v bodočnosti, kadar bo italijanski narod v res-

nici gospodar svoje usode, ko bo on upravljal svojo državo brez vsakega varuštva in vmešavanja iz tujine. Ne, torej ameriška mornarica v italijanskih pristaniščih, ne prazni plani Marshall-a itd., ampak svobodna volja italijanskega naroda more rešiti skupaj z narodi Jugoslavije vse probleme, kateri ovirajo njihovo mirno sodelovanje.

Zadnje čase, dragi prijatelji, moramo mi poslušati, kako se razni reakcionarji zapadnih veseleli trudijo, da v tem delu Evrope napravijo žarišče novih napadalnosti, da provzročijo večni nemir. Italijanski narod, medtem, jaz sem trdno prepričan, želi samo mir in ozdravljenje ran, ki so mu bile zadane v vojni vsled dela protiljudskih režimov Musolinija in drugih. Še bolj si mir želimo mi, kateri smo in še kako težko poskusili, kaj pomeni vojna, kaj pomeni razdejavanje. Narodi Jugoslavije žele z narodom Italije živeti v resnici v najprijateljskih in najboljših odnosih. In vi, kadar se boste povrnili, izročite to naročilo naših narodov demokratičnim silam in vsemu narodu Italije. Recite jim, da žele narodi Jugoslavije samo mir in naj italijanski narod ne veruje nikakršni propagandi, nikakršnim govoricam, nikakršnim klevetam. Med narodi Jugoslavije in Italije, kateri bo moral živeti večno skupaj, drug poleg drugega, ne more biti nikakšnega nesporazuma, ako hočejo sami odstraniti ono kar ovira njihovo sodelovanje. Recite tudi še to, da bodo narodi Jugoslavije vedno pripravljene in prijateljski način rešavati vsa vprašanja, kateri bi se slučajno pojavila med eno ali drugo državo. Naša želja je, da to ve vs italijanski narod.

"Naj živi prijateljsko sodelovanje med ljudstvom Italije in Jugoslavije.

"Za zmago demokracije v Italiji."

Maršalove besede so naredile globok utis in italijanski gostje so sprejeli z dolgoletnim odobravanjem.

Odgovarjajoč na pozdrav maršala Tita, je predstavnik skupine poljedelskih delavcev dejal med ostalim:

"Mi smo te dni prepotovali skoro vso Jugoslavijo. Videli smo kako dela jugoslovanski narod in smo se še enkrat prepričali in vemo, da jugoslovanski narod ne dela za vojno, ampak samo za mir. Kakor hrvaški in italijanski delavci v Istri delajo skupaj in žive skupaj v miru, tako je potrebno, da tudi italijanski narod in narodi Jugoslavije žive in delajo v miru, pomagajoči na ta način ustvarjati eno Evropo, katera bo istotako žive in delala v miru. S to željo, v imenu poljedelskih delavcev Italije, jaz pozdravljam narode Jugoslavije."

(Dalje na 4 str.)

ŠE ENO POTRDILO, DA SO X-RAY
APARATI POSLANI NA GOLNIK

JUGOSLOVENSKI CRVENI KRST
CROIX ROUGE YOUGOSLAVE — YUGOSLAV RED CROSS
TELEGRAM: YUGOCROSS - BEGRAD
TELEFONI: 17-524 - 22-972 - 22-214
BEOGRAD - ŠIMUNOVA ULICA BR. 14
P. N. R. JUGOSLAVIJA

SREDIŠNJI ODBOR
COMITE CENTRAL
CENTRAL COMMITTEE

Beograd, 6 mart 1948 god.

Ekonomski osek
Dr.
Ms./RM

COUNCIL OF CANADIAN SOUTH SLAVS
Toronto
301 Young Street
Ontario

Predmet: a/s Machport, Actor I, Actor II

U vezi Vašeg lista št. 5 novembra prošle godine, te našeg lista br. 13067 od 3. XII. 1947, a povodom Rentgen aparata i filmova koje ste namenili nam preko Kanadskog Crvenog Krsta, izveštavamo Vas da smo primili preko Trsta sa sledećim pošiljkama:

brod "Actor" I
3 sanduka fotografskih filmova i hemikalija
brodom "Machport"
10 sanduka delova Rentgen aparata, filmova i hemikalija.
brodom "Actor" II
9 sanduka delova Rentgen aparata
svaga 22 sanduka. Za prispelih 19 sanduka dali smo otmah nalog da se otpreme sanatorijumu Golnik. Kada dobićemo potvrde ovog sanatorijuma da je robu primio, dostavićemo Vam ih.

Još jednom Vas se najlepše zahvaljujemo, kao i članovima Vaše organizacije koji su doprineli da se za nas ovako bogati dar pošalje, koji iznosi vrednost od \$ 15.000.00.-

Sa svim članovima Vaše organizacije primite naše srdačne bratske pozdrave.

Sekretar Centralnog odbora
Dr. Olga Milošević

Slovenski prevod gornjega pisma se glasi:

Predmet: S S Machport, Actor I, Actor II
V zvezi vašega pisma od 5. novembra lanskega leta ter našega pisma št. 13.067 od 3. XII. 1947 v zadevi Rentgen aparatov in filmov, katere ste namenili nam preko Kanadškega Rdečega Kriza, vas obveščamo, da smo prejeli preko Trsta s sledečimi pošiljkami:

Z PARNIKOM "ACTOR" I; 3 zaboje fotografskih filmov in kemikalij. Z parnikom "Machport"; 10 zabojev delov Rentgenovih aparatov, filmov in kemikalij. Z parnikom "Actor" II — 9 zabojev delov Rentgenovih aparatov. Vsega skupaj 22 zabojev. Za prispelih 19 zabojev (x-ray aparatov) smo takoj dali nalogo, da se pošljejo sanatoriju na Golnik. Ko bomo sprejeli potrdila sanatorija, da je bla-

go sprejel, vam jih bomo poslali.

Se enkrat se vam zahvaljujemo, kakor tudi članom vaše organizacije, kateri so doprinesli, da se za nas tako bogat dar pošlje, kateri znaša v vrednosti \$15.000.00. —

Z vsemi člani vaše organizacije prejmite naše srčne, bratske pozdrave.

Tajnika Centralnega odbora JRK
Dr. Olga Milošević

SICER NISO VSI ZLOČINCI, ZATO PA ONE KATERI BI RADI
ŽIVELI V MIRU DEMOKRATIČNO ŽIVLJENJE DIVJAŠKO NA-
PADAJO ZAGRIZENI RUPNIKOVCI, USTAŠI IN ČETNIKI.

Timmins, Ont. — Videti, v rudarskih naselbinah ali na gozdnih delih nove emigrante iz logarjev "razseljenih oseb" v zapadni Evropi ni več nikakšna redkost. Najti jih morete že vsepovsod, a spoznati jih je lahko po obleki, govoru in posebno pa po obnašanju.

Računa se, da je okrog 500 takih emigrantov v Severni Ontario. Govori se pa, da jih bo prišlo še mnogo več. Ljudje jih po navadi imenujejo: "DP" (Displaced Persons). Na vsakega se gleda z drugačnim pogledom, namreč napram temu, kako se obnaša, s kom dela ali s kom se družijo. Oni so raznih narodnosti Evrope in med njimi je tudi precej ustašev, rupnikovcev in četnikov.

Nekateri od njih so zagrizeni hitlerjevci in tega tudi ne skrivajo, ker že sam pogled nanje te spominja, da so vzgojeni v duhu hitlerjevega nasilja in zverstva. Nekateri od njih tudi tukaj v Kanadi kažejo svoj fašistični nagon.

Neki dan so v Timmins-u enega ki je prišel z njimi iz Evrope, tako zverinsko pretepli, da je moral v bolnico. Ta njihova žrtev je

bili deportirani v Evropo.

Med temi raseljenimi osebami so tudi taki, ki so bili za časa vojne z ustaši, četniki, rupnikovci in eni od njih odprto govorijo tukajšnjim mačekovcem, kako so klali nedolžne otroke, žene in starčke v Jugoslaviji. To seveda tukajšnjim mačekovcem ne prizadeva nikakih ovir, da bi se ne družili z njimi, ampak skupaj z njimi prirejajo sestanke in celo zabave.

Pošteni ljudje v Porcupine kempu in drugje v severni Ontario iz dna duše prezirajo one kateri so za časa vojne vršili zločine in katere so sedaj lastniki rudnikov privlekli semkaj, da jih tudi tukaj izkoriščajo v borbi proti organiziranim delavcem.

ATOMSKA SILA ZA MIROLUBNE NAMENE

Moskva, 5. aprila (Reuters) — "Sovjetska zveza bo postala vodilna sila v razvoju atomske energije za miroljubne namene", — piše sovjetski znanstvenik Stepanin v reviji "Problemi filozofije", katero izdaja akademija znanosti Sovjetske zveze.

Inflacija in visoke cene
glavni problem Kanade

Toronto: — "Naznanilo predsednika železniške komisije J. A. Croff, da se bo tovarna tarifa (cena prevozu) zvišala za najmanj 21% je prišlo kot novi atomski udarec kanadskim gospodinjam", je dejala Mrs. Rae Luckock predstavnica Zveze hišnih gospodinj.

"Kot direktna posledica Abbottovega plana trdote, se je to komaj začelo občutiti, kot breme nadaljnjih 70 milijonov dolarjev na plehah kanadskih potrošnikov s čemer bodo zelo težko prizadeti kanadski delavci.

"Od povsod prihajajo poročila, da se je mleko, pohištvo, kurjava i. dr. podražilo. Nedavno gallupovo glasovanje je pokazalo, da 42% kanadijanov smatra inflacijo in visoke življenske stroške kot glavni problem ljudstva Kanade. Vsi drugi problemi so drugorazrednega pomena.

"Zvišanje tarife železniški tovarni vzpodbuja našo odločnost, zbrati milijon podpisov s zahtevo da se ponovno upostavijo cene kot so obstojale v januarju 1946. leta, ter da se vrnejo državne doklade kjer bi bilo to potrebno.

"Ako kanadska vlada ne bo upoštevala opozorila, kanadskih gospodinj, ter nekaj podzvela, da odvrne katastrofo v gospodinjstvu, ki preti pokopati zdravje našega naroda, naših otrok, je nujno potrebno od vsakega kanadijanca, da protestira proti nedelavnosti vlade.

"V imenu našega odbora", — je dejala ob zaključku Mrs. Luckock — "bi jaz rada pozvala vse držav-

ljane, da upro svoja pleča ob kolo v času naših naporov za znižanje cen življenskim potrebščinam; da protestirajo proti bremenu v domačem gospodinjstvu, proti zvišanju železniških tovarnih tarif; da podpirajo naš pohod "MILIJON GLASOV" na 15. aprila v Ottawa, ko bomo predložile kanadske gospodinje naše poglede o nadzorstvu in dokladah na cene pred kanadsko vlado." zaključuje Mrs. Luckock.

SODNO POSTOPANJE PROTI 12
DIREKTORJEM TVRDKJE
KRUPP USTAVLJENO

Nuremberg, 5. aprila — (BUP) — Vojno sodišče Združenih držav za vojne zločince v Nurembergu je oprostil vsake obdolžitve zarote za vodenje napadalne vojne, dvanajst direktorjev Krupovih tovarov, katere izdelujejo nemško orožje že svojih 133 let.

Potem ko so bili pred sodiščem skoro štiri mesece, je sodišče nedavno prišlo do zaključka, da je Alfred Krupp, načelnik kruppove dinastije od leta 1943. — "nedolžen". Z njim vred seveda je bilo oproščenih tudi 11 drugih vojnih zločincev, direktorjev.

"Ni zadostnih dokazov za obdolženje radi teh obdolžitve." je dejal sodnik H.C. Anderson.

To naznanilo je celo presenetljivo vojne zločince in bi jih zelo razveselilo, ko jih ne bi težili zločini in kri milijone ljudskih žrtev zadnje vojne.

Krvavo pretepanje uslužbencev
na Wall Street-u

New York, 30. marca. — Policija je z pendreki krvavo pretepana par ducatov stavkajočih nameščencev, ki so s svojimi telesi in golimi rokami zamašali vhode in preprečili vhod na newjorsko borzo, kateri je največja denarna ustanova na svetu.

Pri napadu na stavkajoče nameščence te največje denarne ustanove, se je udeležilo večje število policije, kot pa je bilo število stavkarjev. Štirideset stavkarjev, mnogo od teh kravečih po obrazu vsled udarcev policijskih pendrekov je bilo s silo vlečenih v policijske automobile in so jih nato zaprli na "Old Slip" policijski postaji.

Na Wall Street-u je nastala velika zmešnjava in prometna zagačenost. Zenske so padale v nezavest v gneči okrog nebotičnika, ki ima obliko črke "L". Tisoče delavcev je ravno ob tem času vrel iz vhodov podzemse železnice na delo, ko se je začela ta bitka med policijo in do tedaj dva dni stavkujočimi nameščenci.

Borba se je začela, ko so hoteli stavkarji preprečiti aretacijo dek-

leta, ki je bila na piketni straži. Dekle se ni hotela umakniti s strazhe, kot ji je bilo ukazano po policiji, katera jo je nato hotela aretirati. Kakor na znamenje se je nato vrglo okrog 30 drugih piketnih stražnikov unije Finančnih nameščencev (AFL) pred vhod v zgradbo ter napravili tam človeškopic kopico. Poročilo pravi, da so nekateri ležali na strani, nekateri na trebuhu, na hrstu in kakor je pač naneslo.

Policija je začela trgati človeško kopico narazen, ali kakor hitro je potegnila enega iz kopice je bil na njegovem mestu takoj drugi.

Predsednik borze, Emil Schram je dejal; "To je strogo policijsko opravilo in ne vpliva na naše pravice."

Tako se godi na Wall Street-u, na tistem Wall Street-u, ki ima za razspavanje milijarde dolarjev fašističnim tolovajem sveta, za priprave na novo vojno ali delavcem ne privoli par centov povšanje plače na uro za izboljšanje njihovega težkega položaja. Ta riba strašno smrdi pri glavi.

Policija je neusmiljeno in do nezavesti pretepana stavkujoče nameščence na Wall Street-u.

"EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,

by Edinost Publishing proprietor

in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto

on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista: 206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaročenih člankov in dopisov se ne vrača.

Ne nasedajte slabim govoricam

Prijatelji iz naselbin, Kirkland Lake, St. Catharines in še par drugih nam pišejo, da se širijo slabe govorice zaradi x-ray aparatov, češ da je denar pokraden in da aparati niso prišli v staro domovino. Pravijo, da je to povedal nekdo, ki je nedavno prišel iz starega kraja.

Edinost je o teh aparatih že večkrat pisala, ter se je smatralo, da je dovolj prepričljivo za vsakega pošteno mislečega Slovenca ali Slovenko, da ne bo v skrbeh radi aparatov, ali pa da bi bil denar pokraden. Zaradi teh prijateljev smo pa zopet prisiljeni ponovno pisati par besed o tej zadevi, da ne bodo nasedali takim govoricam dobri ljudje, ki so prispevali za x-ray aparate.

Mnogo rajši bi seveda pisali o bratstvu in enotnosti, kar je v sedanjih burnih časih nujno potrebno, kakor pa o stvareh katere smo prepričani, da ne izvirajo od več kot par ljudi iz cele Kanade. Njih se lahko na prste prešteje, toda tudi teh par naredi, mnogo razburjenja po naselbinah, kakor je razvidno iz pisem, ki smo jih dobili od naših prijateljev. Torej tukaj naj bo par besed o teh aparatih.

Najprvo naj bo odločno povdarjeno, da denar ni pokraden, kot se govori, ampak se je za njega kupilo x-ray aparate in druge zdravniške potrebščine, kar se je vse potom kanadskega Rdečega križa poslalo v Jugoslavijo. Za to plemenito svrhu je bilo nabranega vsega skupaj denarja \$12.450.15, od katerega ni porabil odbor niti črna centa za nakup ene same poštne znamke, ampak je bil ves denar obrnjen za nakup potrebnih zdravniških instrumentov.

Fotostat pisma, ki ga prinaša današnja Edinost dokazuje, da so v domovini prejeli blago v vrednosti \$15.000.-00, kar pomeni, da je k nabrani svoti Svet Kanadskih Južnih Slovanov določil svojih, več kot \$2.500.00.

Torej to je tista "velika tatvina" o kateri se širijo govorce po naselbinah iz katerih smo dobili pismena obvestila, in se o njej seveda govori tudi v Torontu.

Zakaj se širijo take govorice? Znano je, da je SKJS v kampanji za \$25.000.00 za katere bi rad poslal razne potrebščine otrokom padlih bojevnikov v Jugoslaviji. Da bi ljudje ne dajali za to plemenito svrhu si je potrebno izmisliti bajko o nekakšni "tatvini". Vsled tega govore, da je bilo vse, kar je bilo do sedaj pisano v Edinosti zaradi x-ray aparatov ponarejeno itd. Oni sami dobro vedo, da se takih stvari ne more kar tako potvarjati in neodgovorni ljudje vseeno trdijo to, ker smatrajo, da če je večja laž tem rajši jo bodo ljudje verjeli.

Zaradi te kampanje torej se širijo te neresnične in zlobne govorice. Njih namen je oslabiti zbirno akcijo. Po navadi taki ljudje, ki si izmišljajo in razširjajo take govorice trdijo, da v Jugoslaviji ni tega, ne onega in da je povsem slabo, ko pa pride na vrsto vprašanje o pomoči otrokom padlih bojevnikov, se pa njih taktika spremeni in ti zatrjujejo, da je v Jugoslaviji vsega dovolj in da država lepo skrbi za otroke, da jim ni treba nikakšne pomoči.

Mi vemo, da skrbi država za otroke, vemo pa tudi, da v Jugoslaviji še ni na razpolago vsega in da vsaka stvar katero se more poslati tja, zelo prav pride. Pa četudi imajo ti otroci dobro postrežbo, je vendar naša dolžnost, da se jih spomnimo in jim pošljemo tu in tam kakšen dar.

Pri vseh teh slabih in zlobnih govoricah, ki se širijo po naselbinah se pa vendar vrši neke vrste tatvina. Prvič, se hoče s tem ukrasti dobro ime organizaciji, dalje, da se očrni organizacijsko vodstvo in s tem onemogoči, ali pa vsaj ovira nadaljnje delo. Drugič, pa ko je izvršeno prvo delo, namreč očrnenje vodstva in s tem ovirana zbirna akcija, se izvrši druga tatvina in ta iz ust otrok padlih bojevnikov. Torej je tatvina, samo to je razlika, da ravno oni hote ali nehotе krađejo, kateri si izmišljajo take bedaste govorice. Le pogledjte človeku v oči, kateri vas bo nagovarjal, da ne dajte ničesar za otroke, ker so preskrbljeni, ali pa da to in ono ni prišlo v Jugoslavijo in boste v njih videli zavist in zlobo.

Ko so se prvič začele širiti take govorice je bil SKJS v kampanji za dva miliona dolarjev za nabavo strojev in orodja Jugoslaviji. Ta svota se navzlic raznim izmišljotinam hitro bliža svojemu izpolnjenju. To je lep dokaz, da se naši izseljenci ne zmenijo dosti za blebetanje neodgovornih ljudi in vkljub vsem govoricam doprinašajo v fond rekonstrukcije.

Napačno bi pa bilo mišljenje, da so te govorice brez vsake škode. Te govorice so škodljive, o tem se je lahko prepričati če se pogleda le v poročilo iz naselbin na ime naših prispevateljev za otroke padlih bojevnikov. Tam so po večini le taki, ki jih ne omaje vsaka rahla sapica, taki ki se ne zmenijo za strupene govorice.

Razširjevalcev in kovačev izmišljotin ni posebno veliko, a kolikor jih je toliko jih je preveč. Prepričani nam bodo, da se bodo s svojimi izmišljotinami le osmešili, tako da jih ne bo treba obsojati, ker se bodo sami dovolj obsodili.

To tudi še enkrat dokazuje, koliko je za verjeti ljudem, ki se pri klevetanju sklicujejo na one "ki so prišli iz starega kraja", češ, da so oni vprašali in oni vse vedo.

Torej nikar ne nasedajte slabim govoricam!

ISTRSKI ITALIJANI RAZVIJAJO SVOJO KULTURNO DELAVNOST

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Pripadniki italijanske manjšine v Jugoslaviji razvijajo svojo kulturno delavnost in življenje ob bratski pomoči vseh jugoslovanskih narodov. Po osvoboditvi je bila ustanovljena Italijanska unija za Istro in Reko, ki združuje številne italijanske kulturne klube, gledališke in glasbene skupine ter zbornice iz vseh mest, kjer živijo Italijani. Kulturna delavnost unije sloni na širokem sodelovanju množice na načelu razvoja nacionalne kulture naprednega značaja. Italijanska unija je organizirala prvi festival kulture Italijanov Istre in Reke, ki je bil v Rovinju in ki je trajal štiri dni. Rovinj je bil izbran kot mesto festivala predvsem tudi zaradi tega, ker je odigral pomembno vlogo v narodno osvobodilni borbi. Na festivalu so sodelovali zbori italijanskih klubov kulture iz Rovinja, Reke, Opatije, Lovrana, Dinjana in Poreča, folklorni skupini iz Rovinja in Labina, kulturne ekipe pionirjev iz Pulja, Reke, Rovinja, Pazina, Labina, Opatije, Poreča in Vale, nadalje osebe opere in drame Narodnega gledališča na Reki ter kot gostje tudi tržaški zbori in folklorna skupina iz Zagreba. Rovinj je sprejel svoje goste ves v svečanem okrasu pomembnega praznika. Poseben pomen pripada temu festivalu tudi zaradi navzočnosti skupine 50 zastopnikov Zveze kmetovalcev iz Italije ter delavcev iz Torina pod vodstvom Zveznega tajnika Bosija, ki je v svojem govoru dejal, da je prišla skupina Italijanov iz Italije v Jugoslavijo zaradi tega, ker je Jugoslavija svobodna država, ki je last vsega ljudstva. Rovinjski festival je jasno izpričal vsemu svetu, da so pripadniki italijanske manjšine v novi Jugoslaviji resnično svobodni in da s svojim deležem svoje kulturne delavnosti prispevajo k splošnemu delu jugoslovanskih narodov za izgradnjo države na osnovah prave ljudske demokracije. Pomembnost festivala ni le v obsežnosti programa, sodelovanju množice, številu nastopajočih, ampak tudi v svoji ideološki podlagi, v izkaznem dejstvu, da je nova Jugoslavija država, kjer je zagotovljena enakopravnost vseh narodov ter njihovo bratstvo in enotnost. Rovinjski festival je pokazal možnosti za nadaljnji razvoj in napredek kulture italijanske narodne manjšine. Predsednik Italijanske unije za Istro in Reko G. Masarota je ob rovinjskem festivalu objavil članek, v katerem ugotavlja, da gradijo Italijani v Titovi Jugoslaviji svojo novo kulturo.

Letos bo zgrajenih 4000 ZADRUŽNIH DOMOV

Letos bo pozidanih v Jugoslaviji okoli 4000 zadržnih domov. Gradbene uprave po vseh ljudskih republikah so že pripravile celo vrsto osnutkov, s skicami, ki kažejo posamezne tipe zadržnih domov. Osnutki predvidevajo glede na omejenjske prilike najrazličnejše možnosti zidave zadržnih domov, ki bodo žarišča gospodarskega, kulturnega življenja na vasi, napredka

Raskrinkana imperijalistična igra s Trstom

PISMO IZ PRIMORSKE

Tržaškimi delovnim množicam je bilo takoj od prvih vesteh o zloglasni ameriško-britansko-francoski notni glede odstotitve Tržaškega svobodnega ozemlja Italiji povsem jasno ozadje te očitne imperijalistične igre, ki je bila sprožena točno v trenutku, ko se predvolivna borba v Italiji bliža svojemu vrhuncu in ko je hirajoča režimska propaganda potrebovala injekcije od zunaj.

Demokraciji ljudem, ki živimo pod totalitarnim režimom anglo-ameriške vojaške uprave v Trstu, so prav dobro znane goljufive in varajoče metode zapadnjaškega reakcionarnega režima. Zaradi tega smo takoj spoznali, za katerim grmom tiči zajec. Navedena nota ni nič drugega nego predvolivni maneuver za potuho reakcionarnim elementom v Italiji, ki imajo tudi v Trstu svojo podružnico. Tukaj lahko iz bližine spoznavamo to družčino, ki ji je dobrodošlo vsako sredstvo za doseg svojih sebičnih ciljev. Naši tržaški šovinisti so sicer prvi trenutke zavirali, toda kmalu so utihnili ob spoznanju, da so tukaj še tržaške delovne in ljudske množice, mimo katerih politične volje ni mogoče iti.

ZA NAPREDEK OBRTI

Obrotniške zadruge v Beogradu so važen činitelj za pospeševanje obrtne delavnosti ter krepitev lokalnega gospodarstva. V Beogradu je danes 52 obrtniških predelovalnih zadrug s 1992 zadrugami. V letu 1947 so izdelale te zadruge proizvode, vredne 181 milijonov dinarjev ter predelale odnosno potrošile surovin za 64.520.000 dinarjev vrednosti. Zadruge posvečajo posebno skrb vprašanju izpopolnjevanja kakovosti proizvodov. Čevljarске zadruge so lani izdelale 3915 parov čevljev, 19.540 parov sandal in 2500 parov copat, razen tega 27.504 gumovih in 23.504 usnjenih opank.

USPEHI BORBE PROTI NEPISEMENOSTI V MAKEDONIJI IN HRVATSKI

Nova Jugoslavija ustvarja tudi pogoje za uspešno pobijanje nepismenosti, za kar ni imela stara Jugoslavija nobenega smisla. Pustila je določene dele prebivalstva v stanju kakor ob koncu turškega vladstva. Te dni so bili sporočeni lepi uspehi, ki jih je rodilo delo proti nepismenosti v Ljudski republiki Makedoniji. Tečaj za nepismene so zajeli 77.076 ljudi, med katerimi je 17.918 šiptarjev in 9.392 Turkov, ki tvorijo skupini narodne manjšine na področju navedene Ljudske republike. Dosele se je naučilo brati in pisati 15.352 Makedonce, šiptarjev, Turkov in Vlahov. Nova Jugoslavija si je za črtna naloga, popolnoma iztrebiti pojav nepismenosti, ki je uživala posebno potuho in strpnost s strani bivših vladajočih režimov, ki so videli v dopuščanju nepismenosti olajševalno okolnost za nadaljevanje svojega izkoriščevalskega režima.

Tudi v Ljudski republiki Hrvatski so bile izvedene akcije za likvidacijo nepismenosti. Tukaj je bil zasnovan načrt, da se odstotek nepismenih zniža v letošnjem letu od 6,8% na 3%. To bi pomenilo v praktičnem pogledu likvidirati nepismenost, ker bi ostali po načrtu nepismeni še samo ljudje, stari nad 50 let. Tečajev za nepismene

se udeležuje v okviru tretje akcije 107.000 ljudi. Če bo pri vseh obiskovalcih dosežen pozitiven uspeh, potem je predvideni načrt izpolnjen, kar bo velikega pomena za nadaljnji kulturni in prosvetni razvoj LR Hrvatske, kjer bi potem ostalo še komaj 28.000 ljudi, ki jih lahko smatramo za sposobne, da bi se naučili brati in pisati.

SIROMAŠNI DECI VSO SKRB IN LJUBEZEN

Ljudska republika Srbija kaže prepričljive rezultate smotrnega prizadevanja za polno zaščito ter zagotovitev bodočnosti one dece, ki je ostala brez staršev. Deca je nameščena v posebnih domovih, kjer uživa polno oskrbo. Takšnih domov je na področju LR Srbije nad 160, med temi jih je 131 takšnih, ki so namenjeni samo za predšolsko dečo, 22 pa za šolsko mladino. V osmih domovih je 777 gojenčev, ki obiskujejo srednje šole. V vseh teh domovih ima polno oskrbo 2511 otrok. Razen tega obstojajo še posebni domovi za defektno dečo. Tudi obstoja še 35 domov za 2793 otroki za šolsko in predšolsko dečo na področju Avtonomne pokrajine Vojvodina ter trije domovi z 234 otroki na področju Avtonomne oblasti Kosovo — Metohija.

Raskrinkana imperijalistična igra s Trstom

sko mladino. Hkrati pa hoče tržaška pritašistična mladina pospešiti priprave za praznovanje letošnjega prvega maja, ko bodo tržaške ljudske množice pokazale svojo voljo, da hočejo živeti v miru in bratstvu. Mladina ne bo nikdar dovolila, da bi postal Trst vojaško oporišče angloameriškega imperijalizma.

HVALEŽNOST RENČ PADLIM PARTIZANOM

Znano je, koliko so Renče na Goriskem žrtvovali v narodni osvobodilni borbi za lepše dni Slovenskega Primorja. Okoli 150 borcev iz Renč je darovalo svoje mlado življenje na oltar svobode. Te dni pa so se zbrali zidarji iz Renč in sklenili, da se bodo padlim borcem častno oddolžili na ta način, da jim bodo sredi Renč postavili spomenik. Vsa Vipavska dolina se pripravljala, da se pridruži počastitvi spomina padlih sinov Renč in okolice.

17.093 : 424

Dne 10. marca je potekel rok za vlaganje prošelj za spremembo slovenskih nasilno poitalijančenih primkov v prvotno obliko in sicer na osnovi ukaza okupacijske vojaške uprave št. 75. Rezultat tega za Slovence poniževalnega ukaza je bil naravnost porazen. Spričo svojčas vloženi 17.093 prošelj za poitalijančenje primkov na temelju zloglasnega kraljevega fašističnega zakona iz leta 1926, se je sedaj pokazalo, da se je odzvalo ukazu št. 75 komaj 424 prošilcev, ki jim je bila prošnja "ugodno" rešena. Pri navedbi v uradnem listu so pri objavljenih slovenskih primkih izpustili strešice ter s tem zopet izpričali svojo nepoboljšljivost. To razmerje 17.093 : 424 nam veliko pove. V tem razmerju je dokaz, da se ne maramo poniževati pred sedanjimi oblastniki v Trstu, ki so Slovencem z ukazom št. 75

Povratnikom prve skupine

IZ URADA SVETA KANADSKIH JUŽNIH SLOVANOV

Obveščeni smo od strani jugoslovanskega pomorskega urada iz New Yorka, da bo prišel parnik "Radnik" po prvo skupino povratnikov to leto nekje v drugi polovici meseca junija. Točni dan prihoda in odhoda "Radnika" bomo javili kasneje.

Vzrok, da bo Radnik to leto prišel kasneje kot lansko leto je to, ker bo pred prihodom v Kanado obiskal še nekatera druga pristanišča v centralni Ameriki (Panama, kamor vozi potnike in bo tam vkrcal tudi okrog sto naših ropakov, ki se tudi žele vrniti v rojstno domovino. Zaradi tega se bo "Radnik" zadržal nekako mesec dni dalje, kot je bilo prej predvideno.

Obenem javljamo, da smo začeli z registracijo povratnikov druge skupine za to leto. Prva skupina je že popolnoma.

Povratnike, kateri bi radi vzeli s seboj automobile obveščamo, da bo potrebno zaradi velikega števila avtomobilov iste zabiti v zabojo, kot drugo blago. Strokovnjake, kateri bodo opravljali ta posel bomo pronašli, se pogodili za ceno in o tem obvestili vse one, kateri bodo vzeli s seboj automobile. Računa se, da bo stal zaboj enega avtomobila od \$150.00 do \$200.00. Truki (kamioni) se ne bodo zabijali v zabojo.

Prosimo povratnike prve skupine, da se ravnajo na pram gornjemu poročilu.

Marijan Kružič, gl. tajnik SKJS

Vkmetskih predelih Ljubljane so se pričele ustanovljati kmetске zadruge

Spomladi je v obrobni delih Ljubljane začelo. Kmetje so pričeli postavljati prve temelje boljsemu naprednejšemu življenju. Že dalj časa je slovenski kmečki človek pogrešal organizacijo, ki bi v prvi vrsti imela skrb za kmečkega človeka. Prvotno je računalo, da bo to naloga opravila "Nabavno-prodajna zadruga", ki bo povežala mesto z vasjo in tako omogočila slovenskemu kmetu, da bo po krajši poti posegla na tržišče.

Odtkrito se pa lahko prizna, da nabavno-prodajne zadruge v tem svojstvu niso odigrale v celoti svoje naloge, seveda se mora upoštevati objektivne razloge, ki niso dopuščali naglega razvoja v tej smeri. Nabavno - prodajna zadruga je v prvih letih po osvoboditvi bila prisiljena, da je osredotočila svojo aktivnost v tem, da je zagotovila normalen razvoj v preskrbi prebivalstva in je skupaj z državnem

sektorjem dosegla, da privatni spekulirantni trgovci ni bil v stanju izkoristiti povojnih težav v preskrbi v lastno korist. Prav gotovo se lahko z zadovoljstvom ugotovi, da so nabavno prodajne zadruge v celoti opravile pričakovane kot prodajne, niso pa odigrale svoje vloge kot nabavne zadruge. Vsled tega kmet v nabavno-prodajnih zadrukah ni našel tistega organa, ki bi mu omogočil hitro in ceneno zamenjavo kmetijskih pridelkov z industrijskimi proizvodi.

Nova uredba o vezanih cenah je nujno narekovala novo obliko v zadrugištvu, ki bo delovnemu kmetu omogočila, da bo neposredno preko svoje zadruge posegal na tržišče s svojimi pridelki in tudi preko zadruge prejel to, kar potrebuje za dvig kmetске proizvodnje na vasi in za kritje lastnih potreb.

Vsled tega so se kmetje z veliko vneto lotili dela v organizaciji novih kmetijskih zadrug. V teku enega tedna je bilo na področju mesta Ljubljane ustanovljenih 11 pravih odborov, ki imajo nalogo postaviti v življenje enajst kmetijskih zadrug, katere bodo prevzele vse funkcije, ki narekujejo sistem odkupa živilskih potrebščin in prodajo industrijskih izdelkov po vezanih cenah.

Na področju Zgornje Šiške in št. Vida sta se ustanovili dve zadruge: Prva v Dravljah bo zajemala s svojo zadrugo kmete iz šiške in Dravelj. Na prvem sestanku drugarjev je bil takoj sprejet sklep, da se izvedejo priprave za občni zbor, pošiljejo primerni prostori za poslovalnico in zberejo naročila potreb industrijskega blaga, katerega kmetje željno pričakujejo.

Druga zadruga se je ustanovila v št. Vidu za kraje št. Vid, Vižmarje, Brod in Guncelje. Takoj se je pristopilo k iskanju primernih poslovnih prostorov, katere so tudi dobili v prostorih bivše trgovine Arhar.

Na področju Vič-Rakovnik se bodo ustanovile tri kmetijske zadruge in sicer: na Viču (pri Robežniku), na Barju (pri Mokarju) in na Rudniku (pri Toniju). Takoj na prvih sestankih so kmetje prišli skoraj enoglasno do zaključka, da je zadruga nujno potrebna. Izrazili so željo, da bi čimprej izšla republiška odredba, kateri pridelki bodo, poleg v zvezni uredbi določenih, prišli v poštev za prodajo po vezanih cenah. Splošno mnenje kmetov je bilo, naj bi prišlo v poštev v prvi vrsti mleko, kajti na Barju se pečajo v glavnem z živinorejo in zelenjadarstvom, ker za žitne kulture ni primerne zemlje.

Vzorna gospodarja sta združila svoji posestvi

Kako si poljedelci pomagajo v Sloveniji, da lažje in ceneje obdelujejo svojo zemljo, a da bi jim navzlic temu prinašala večje dohodke, kaže naslednji primer.

V KLO Srednja vas (Tuhinjska

dolina, OLO Kamnik sta se kmeta tov. Zor Anton in Brlec Milan sporazumela, da bosta zemljo obdelovala skupno. Ko sta ocenila možnosti obdelovanja zemlje in premišljevala o možnosti dviga donosa zemlje in o dvigu živinoreje, sta sklenila, da bosta svoji posestvi združila, skupno predelovala in pridelke delila. Pomembno je to, da imata oba travnike in polja v nižini in na višje ležečih legah. Sporazumela sta se, da bosta vse nižinske travnike, preorala s traktorjem, medtem ko bosta višinske njive opustila in jih spremenila v travnike oziroma v pašnike.

Ker bosta zemljo lahko obdelovala s traktorjem, bosta zato utrošila manj truda, a povečala bosta orno površino na zemlji, na kateri uspeva zelo dobro krompir. Tako bosta lahko povečala njivski donos.

Na višinskih legah bosta podvojila število goved, na račun konj, ki sta jih uporabljala za oranje in druga poljska dela, ki jih bosta sedaj opravila s traktorjem.

Obrnila sta se na OPZ v Damžalah, kjer sta svojo zamisel iznesla in prosila, da bi se jima dodelila podpora za nabavo kosilnice in drugega inventarja.

Skupno imata 7 ha travnikov in 6 ha njiv.

Oba kmeta sta vzorna gospodarja, uživata velik ugled pri ostalih kmetih, kateri čakajo kako se bo ta njun podvig obnesel ter da se bodo nato pridružili še drugi kmetje.

LJUBLJANA - PREDPOLDNE

Piše: JANEZ KAVČIČ IZ SLOVENIJE

(Nadaljevanje)

V ulicah okoli centra mesta v Prešernovi, Selenburgovi, Wolfovi, Tyrševi ulici, je po izloženih knjigah trgovin vedno več blaga kakor pa lani. Niso sicer trgovine tako napolnjene s tekstilnimi in drugimi industrijskimi izdelki kot v predvojnih letih, toda zato ni skoraj nič uvoženega blaga, samo doma izdelani artikli. Blaga izdelujejo naše tovarne že toliko, da ga dajemo v prosto prodajo. Samo cene so precej visoke za blago v prosti prodaji in nizke onemu blagu, ki ga dobivajo delavci in uradniki na točke in kupone svojih potrošniških knjižic. Namen visokim cenam je, da spravijo v promet denar, ki ga tiščejo doma bogati kmetje in prekupčevalci. Zato so pa trgovine nabito polne kupcev iz dežele.

VEČ "TRUKOV" NA CESTAH

Pri glavni pošti zavjem v prvo nadstropje hotela "Slon" v kavarni. Ker je že dopoldanska ura, ni kavarna prenapolnjena, ker je večina prebivalstva na delu in zato z lahkoto dobim mesto pri velikih oknih in gledam v vrvež najbolj živahnega križišča Ljubljane pred pošto. Miličnik v modri obleki uravnava promet. Štejem in štejem vozila in ugotovljam, da so "care" bolj redke in da prevladujejo "trukci" z raznim blagom iz tovarne, število "trukov" se je v Jugoslaviji po vojni zelo povečalo; nekaj smo zajeli kot vojni peleni nemške avtomobilske kolone, večina pa so UNRA-ina avtomobili, ki prevajajo blago za naproze, za tovarne, za potrebe civilnega prebivalstva. Osebnih avtomobilov so pa bolj redki. Za izprehode jih nimamo, ker šteditimo z bencinom in avtomobili. Osebnih avtomobilov smejo uporabljati samo višji funkcionarji, voditelji tovarne in podjetij in sicer zgolj za poslovne zadeve, za konferenice, za delo na terenu, ne pa za izlete niti ne za člane svoje družine. Delamo že svoje lastne "truke" v Rakovici pri Beogradu in v Tezenu pri Mariboru, sedaj v začetku še v manjšem številu, toda čedalje bolj pridobivamo skušenj in sredstev za serijsko izdelavo.

VZGOJNO ČTIVO

Zmeša se človeku od gledanja na človeško mravljiščino na cesti, za to naročim kozarček sljivovke, pa še "turško" črno kavo, in se zatomim v čitanje časopisov, ki jih po stari srednje-evropski in ljubljanski navadi nagrmadi pred menoj natakari. Časopisi so popolnoma spremenili svojo vsebino. Dokler se ne navadiš nanje niso lahko čtivo. Prinašajo zgolj članke in vesti, ki so važne in koristne za skupnost, ničesar pa iz življenja posameznikov, kar je važno samo za dotičnega posameznika in člana njegove družine. Niti o maršalu Titu, niti o nobenem članu ne poročajo naši časopisi, ničesar o njihovem privatnem življenju, o njihovih družini, sploh kar ni za javnost važno. V kolikor omenjajo maršala Tita in druge voditelje, sporočajo zgolj o njihovih nastopih na kongresih Ljudske fronte, Zveze borcev, Antifašistične zveze žena, na zasedanju Ljudske skupščine, pri otvoritvi novih mostov in tovarne. Listi prinašajo njihove govore in povdarjajo njihovo vodilno vlogo v ljudskih organizacijah, nkdar pa niti trunke osebnih hvale, kakor je bila to navada pri fašističnih voditeljih, ali pa tudi pri državnih zapadnih držav.

Koliko papirja porabijo n. pr. samo vaši ameriški listi za Trumanovo čerko in njene pevke posrečene in neposrečene nastope, za privatna potovanja Trumana v Kansas City, za njegovo stiskanje rok političnim pristašem, za njegovo jutranjo telovadbo, itd. itd. Pri nas pa samo toliko, v kolikor je Tito predstavnik jugoslovanskih narodov, voditelj in strateg, ki jih je vodil skozi 7 ofenziv proti sedmerim nasprotnikom (Nemci, Italijani, ustaši, četniki, domobranci, nedičevci, srbski stražarji in ljotičevi prostovoljci) in jih vzpodbuja k vedno večjim podvigom jugoslovanskega petletnega plana. Njemu, Titu, simbolu vseh teh borb in podvigov gredo številni pozdravi, telegrami, ga kličejo na zborovanjih in pišejo njegovo ime na zidove, ker je na program in jamstvo novega socialnega reda, Josipu Brozu, kot privatni osebi pa naši časopisi ne posvečajo pozornosti. V naših časopisih ni "štories" o umorih, nesrečah, samomorih, ljubezenskih dramah, o čudakih in o vsem tem, kar še čuječa v človeku nizke nagone in neštoto radovednost. Katoliški listi v svetu grmijo proti našim listom, češ, da so nemoralni in da zapeljajo ljudstvo. Tudi v ZDA prihajata verjetno naša dnevnika

(Konec)

Montreal, Que.

Montreal bo proslavil sedemletnico izhajanja "Srbskega Glasnika" in priredil čajanko v soboto 17. aprila zvečer v Jug. Domu.

Vabijo se vsi prijatelji našega lista, kakor tudi vsi člani in prijatelji naših organizacij, da se prislova udeležijo v čim večjem številu. Tovarišice bodo preskrbele dobro večerjo, a tudi druge zabave ne bo manjkalo. Vsi člani in prijatelji dobro došli.

Odbor za proslavo

Windsor si je vzel dva tisoč dol. kvote za otroke padlih borcev v Jugoslaviji

DO SEDAJ ZBRANEGA SKUPAJ \$1227.00

Windsor — Ker se nahajamo v kampanji za \$25.000 za otroke padlih bojevnikov v Jugoslaviji, je naš lokalni Svet Kanadskih Južnih Slovanov vzel kvoto \$2.000. V vseh naših prejšnjih akcijah so žene v SKJS aktivno delovale, tako so se tudi v tej kampanji resno prijele dela in napravile dne 13. marca v čehoslovski dvorani okusno večerjo kot za začetek te plemenite kampanje. Dvorana je bila nabito polna odraslega naroda in mladine, tako da lahko rečemo, da je prireditev krasno uspela v moralnem in materijalnem oziru.

Poleg dobre večerje in plesa smo imeli tudi lokalne govornike. Predsednica ženskega oddelka SKJS, Kruna Adamov je govorila o značaju prireditve. Viktor Švrliuga je v svojem daljšem govoru naglašal potrebo pomaganja otrokom padlih bojevnikov za svobodo domovine. Dragotin Stojšič, kateri se je pred nekoliko tedni vrnil iz obiska iz Jugoslavije in Rumunije je govoril o potovanju v Jugoslaviji, kaj je tam videl, o skrbi katero posvečajo ljudske oblasti za otroke padlih bojevnikov itd. Dejal je da se je že za časa njegovega bivanja v Jugoslaviji mnogo spremenilo na boljše. Tov. Srečko Tus je dejal, da je bil Windsor vedno med prvimi, kadar je bilo potrebno pomagati našim narodom. Nato je apeliral na prisotne, da se naj odzovejo za to plemenito stvar, kar so prisotni tudi razumeli ter so prispevali svoto \$1.227.00. Imena prispevalcev so kakor sledi:

- Do \$400.00: — Savez Kanadskih Hrvatov.
- Do \$150.00: — Svet Kanadskih Južnih Slovanov.
- Do \$50.00: — Zveza Kanadskih Slovencev, Savez Kanadskih Srbov in Simo Traviča.
- Do \$25.00: — Odsek št. 638 HBZ.
- Do \$15.00: — Ilija Kreps.
- Do \$10.00: — Jug. Kam. Mladina, Rade Cakmak, Dragotin Stojšič, Anton Kovačević, Jakob Vidmar, Mile Sudar, Anton Cuturič, Luka Baltič, Stanko Muzdeka, Ivan Ivšič, Viktor Švrliuga, Josip Rački, Josu Lauc, Djoko Rošulov.
- Do \$5.00: — Angl. gov. odsek št. 957 HBZ, Mihajlo Šuvak, V. Torodorov, Josip Franković, Peter Rudič, Luka Stilinović, Tonka Stilinović, Vlado Ilin, Joco Jovanović, Mile Jovanović, Saka Vujašin, Mate Abramović, Anton Marjanović, Marko Vrkljan, Velimir Stankov, Obrad Ostojič, Josip Razlog, Pavel Starčević, Nikola Peris, Andrija

Kratke novice iz Oshawa

Oshawa. — Dne 23. marca se je vršila seja odseka Zveze Kanadskih Slovencev na kateri smo rešavali zelo važne stvari, ki se tičejo celotnega delavskega gibanja. Smelo rečemo, da je ni nasebine ki bi bila tako popolna v članstvu kakor je ravno Oshawa. Tukaj se nas nahajajo 7 slovenskih družin, kar pomeni za naš odsek Zveze 14 članov, to je, 7 moških in 7 ženskih članic. Seveda imamo tudi tukaj včasih za razpravljati o stvarih pri katerih nismo vsi enakega mišljenja takoj v početku. Ali kadar je kaka zadeva prinešena na dnevnico, se jo počasi reši tako kakor mi mislimo, da je najbolj pravilno.

Tukaj nimamo drugih jugoslovanskih odsekov ali društev, so pa druge Slovanske ustanove, katere so tudi zelo aktivne v naprednem gibanju. V mesecu januarju smo imeli vseslovanski koncert pri katerem smo sodelovali tudi Slovenci in sicer so naši otroci zapeli par slovenskih pesmi.

Pri nas vladajo med Slovenci prava slova s katero se udeležujemo delavske borbe, ker smo prepričani, da brez organizacije ne bomo dosegli nobenega uspeha. Vsak posamezen član se zaveda koliko doberih stvari se je že poslalo od tukaj za pomoč, na brutalen način uničeni naši domovini in smo še vedno prijatelji naše nove domovine pa ako ravno so nekateri mislili, da bo naš odsek prepadel. Vsak Jugoslovčan bi si moral vzeti zadnjih par vrstic naše himne katera se sliši, "Bratje mi stojimo trdno kakor zidi grada, črna zemlja naj pogrezne tega kdor odpada".

Pred kratkim se je tudi vršila večerna zabava pri tovarišu in tovarišici V. in M. Ručigaj, katere so se udeležili tudi precej rojakov iz Toronte. Točasno smo se tudi spomnili tekoče kampanje katera je namenjena za zbirko 25 tisoč dolarjev za sirote padlih bojevnikov v domovini. Zbranega je bilo v ta

Masanović, Petar Pančič, Ilija Bastišić, Ivan Brajković, Slava Šimac, Mate Pavelič, Josip Polič, Stjepan Polič, Stjepan Simić, Kojo Zec, Srečko Tus, Josip Bučar, Josip Mihočič, Milan Matija, Josip Mikešič, Franjo Sipušić, Ante Mušič, Franjo Marohnić, Josip Plavetič, Vera Nevaida, Josip Prpič, M. Prpič, Nikola Miucin, Peter Oreškovič, Ilija Polič, Toni Zorica, Ciril Zupan, Janko Baričević, Toni Sodnikar, Louis Ostanek, Josip Igerič, Roy Jasin, M. Jovanović, Toni Senzel, Ivan Jergović, Mato Ostović, Dako Vukobrat, Mile Surlovič, Nikola Pav-

lica, Louis Zdravje, Ivan Kovačič, Mileta Masanović, Juraj Malović, Ilija Prpič, Josip Kršulj, Alebrt Baskiera, Rudolf Kahlič.

Po \$3.00. — Rajmond Bunčič in Marija Studak.

Po \$2.00: — Sever Zarkov, Tina Kinpanov, D. Pajtič. Kruna Adamov, Nikola Horvat, J. Kovačević, M. Aleksić in Vaso Šušnjari.

V imenu lokalnega Sveta Kanadskih Južnih Slovanov in ženskega oddelka SKJS prav lepa hvala ženam, katere so pomagale, da je ta večerja tako lepo uspela enako tudi vsem prispevalcem.

Tajnica; Marija Šimac

Port Arthur med prvimi v kampanji

Port Arthur: — Dne 7. marca je lokalni Svet Kanadskih Južnih Slovanov, skupaj z zveznimi organizacijami sklical množično zborovanje, ki je bilo zelo dobro obiskano. Na zborovanju je bil glavni govornik tov. Marjan Kružič gl. tajnik SKJS iz Toronte. On se je v svojem govoru dotaknil mnogih vprašanj, ki so v zvezi z našim delom in tako je tudi široko objasnili kampanjo za \$25.000 katero vodi izvršni odbor SKJS.

Na tej skušnici smo zbrali \$590.00, tako da je do sedaj nabranega vsega skupaj \$800.00 in tudi že odposlano na gl. urad SKJS v Toronto. Naš Lokalni SKJS si je vzel kvoto \$1.500.00 na čemer sedaj delamo, da bomo čimprej izpolnili to našo nalogo. Ker se ta kampanja vodi za pomoč otrokom padlih bojevnikov v Jugoslaviji, ki so padli v zadnji osvobodilni vojni, je dolžnost vsakega iskrenega in poštenega prijatelja svojega naroda, nove Jugoslavije, da pomaga v tej kampanji, kolikor mu je mogoče. Mi smo se obvezali, da bi storili čim več mogoče, S pomočjo vseh iskrenih rodoljubov svojega naroda in otrok, ki so izgubili starše v zadnji vojni, bomo vsi skupaj kateri živimo v Port Arthurju in okolici, to našo obvezo tudi kmalu izpolnili.

Ker del našega naroda ni bil prisoten na zborovanju, bodisi radi zaposlenosti, ker se mnogo naših prijateljev nahaja na gozdnih in drugih delih, a bi želeli prispevati kolikor toliko, se jim javi, da morajo to storiti vsaki dan. Vsaki oni kateri želi prispevati za to plemenito stvar, kar so prisotni tudi razumeli ter so prispevali svoto \$1.227.00. Imena prispevalcev so kakor sledi:

- Do \$400.00: — Savez Kanadskih Hrvatov.
- Do \$150.00: — Svet Kanadskih Južnih Slovanov.
- Do \$50.00: — Zveza Kanadskih Slovencev, Savez Kanadskih Srbov in Simo Traviča.
- Do \$25.00: — Odsek št. 638 HBZ.
- Do \$15.00: — Ilija Kreps.
- Do \$10.00: — Jug. Kam. Mladina, Rade Cakmak, Dragotin Stojšič, Anton Kovačević, Jakob Vidmar, Mile Sudar, Anton Cuturič, Luka Baltič, Stanko Muzdeka, Ivan Ivšič, Viktor Švrliuga, Josip Rački, Josu Lauc, Djoko Rošulov.
- Do \$5.00: — Angl. gov. odsek št. 957 HBZ, Mihajlo Šuvak, V. Torodorov, Josip Franković, Peter Rudič, Luka Stilinović, Tonka Stilinović, Vlado Ilin, Joco Jovanović, Mile Jovanović, Saka Vujašin, Mate Abramović, Anton Marjanović, Marko Vrkljan, Velimir Stankov, Obrad Ostojič, Josip Razlog, Pavel Starčević, Nikola Peris, Andrija

Kratke novice iz Oshawa

Oshawa. — Dne 23. marca se je vršila seja odseka Zveze Kanadskih Slovencev na kateri smo rešavali zelo važne stvari, ki se tičejo celotnega delavskega gibanja. Smelo rečemo, da je ni nasebine ki bi bila tako popolna v članstvu kakor je ravno Oshawa. Tukaj se nas nahajajo 7 slovenskih družin, kar pomeni za naš odsek Zveze 14 članov, to je, 7 moških in 7 ženskih članic. Seveda imamo tudi tukaj včasih za razpravljati o stvarih pri katerih nismo vsi enakega mišljenja takoj v početku. Ali kadar je kaka zadeva prinešena na dnevnico, se jo počasi reši tako kakor mi mislimo, da je najbolj pravilno.

Tukaj nimamo drugih jugoslovanskih odsekov ali društev, so pa druge Slovanske ustanove, katere so tudi zelo aktivne v naprednem gibanju. V mesecu januarju smo imeli vseslovanski koncert pri katerem smo sodelovali tudi Slovenci in sicer so naši otroci zapeli par slovenskih pesmi.

Pri nas vladajo med Slovenci prava slova s katero se udeležujemo delavske borbe, ker smo prepričani, da brez organizacije ne bomo dosegli nobenega uspeha. Vsak posamezen član se zaveda koliko doberih stvari se je že poslalo od tukaj za pomoč, na brutalen način uničeni naši domovini in smo še vedno prijatelji naše nove domovine pa ako ravno so nekateri mislili, da bo naš odsek prepadel. Vsak Jugoslovčan bi si moral vzeti zadnjih par vrstic naše himne katera se sliši, "Bratje mi stojimo trdno kakor zidi grada, črna zemlja naj pogrezne tega kdor odpada".

Pred kratkim se je tudi vršila večerna zabava pri tovarišu in tovarišici V. in M. Ručigaj, katere so se udeležili tudi precej rojakov iz Toronte. Točasno smo se tudi spomnili tekoče kampanje katera je namenjena za zbirko 25 tisoč dolarjev za sirote padlih bojevnikov v domovini. Zbranega je bilo v ta

namen \$30.00. K tej svoti so prispevali sledeči tovariši; Po; \$5.00. L. Žulj in J. Divjak. Po; \$3.00. L. Campa in L. Troha. Po; \$2.00. J. Šerjak, J. Petric, L. Klemenčič, L. Kosmril, F. Šprager in J. Urbanc. Po; \$1.00. F. Fifolt in R. Campa. Gori omenjena svota je bila poslana na Svet Kanadskih Južnih Slovanov v Toronto. Pri koncu naj bo izrečena lepa zahvala vsem kateri so priložili k tej zbirki. Pozdrav vsem čitateljem. "Smrt fašizmu!"

Rudy Čampa.

Vera Marohnić

Delovanje odseka v Calgary

Najprvo bom dal nekoliko kritike našim tovarišem in simpatičarjem v naši nasebini Calgary. Namreč pred kratkim smo zaključili, da si vzamemo kvoto \$300.00. v kampanji za otroke padlih bojevnikov v domovini. Nekaterim se je zdela ta kvota prevelika nekaterim pa tudi premajhna. Tistim ki imajo nekoliko več izkustva, kateri so bili že zaposleni v kampanjah vedno kako to gre. V ta namen se je na zadnji seji izbral odbor, ki naj vodi o tem zapisnik kampanje. Ta odbor je zaključil, da se v ta namen priredi zabava 21. marca, kar se je tudi zgodilo. Ali zabava ni bila tako uspešna kakor so bile v prejšnjih kampanjah, zakaj? To se je zgodilo vsled tega ker so imeli v tujakih nasebini Ukrajinci svoj koncert, Poljaki pa so imeli tudi nakakšno zabavo.

Vendar bi pa vse to ne škodovalo toliko ako bi se vsaj članstvo obeh organizacij udeležilo te prireditve, kar je popolnoma upravičeno, da zaslužijo nekoliko kritike in to člani kakor tudi članice. Ako se ni bilo njim mogoče udeležiti zabave naj bi vsaj za to razložili njihove vzroke. Ako se doma-

Naprej s kampanjo za nove člane SANS-a

Kakor v času prve svetovne vojne, tako smo ameriški Slovenci tudi v teku zadnje prišli do zaključka, da nam je potrebna posebna organizacija, potom katere je mogoče uspešno delati in pomagati za doseganje boljše bodočnosti bratom in sestram v domovini. Tako smo ustanovili organizacijo "Slovenski ameriški narodni svet", pod katerega okriljem smo storili veliko plemenitega dela v omenjenem oziru. Ampak s tem, ko je ljudstvo Jugoslavije prišlo do svoje — republikanske forme vlade, pa še ni rečeno, da je naše delo popolnoma izvršeno ali da ta organizacija ni več važna in potrebna. Kdor je pod takim vtisom, temu seveda pomanjkuje znanje o važnosti funkcije te ustanove.

Ne samo to, da številni sovražniki, pod krinko ali raznovrstnimi pretevezami, stremijo po življenju mladi jugoslovanski ljudovladi, ampak tudi tukaj, v ti deželi, za katero smo tudi mi mnogo žrtvovali, je demokracija danes v nevarnosti, kar pomeni, da nam je SANS še vedno potreben! Brez organizacije je naš napredni usmerjen boj tako neuspešen proti enim kot drugim sovražnikom napredka kot je brezuspešna borba vojaka v vojni brez orožja. Vsled tega moramo našo organizacijo za vsako ceno obdržati, in ne samo to; moramo jo tudi poživeti, pridobiti ji moramo novega članstva, ljudi, ki se zanimajo za socialne ljudske probleme in iztrebiti zlo parasitstva. V SANSovi ustanovi se lahko udeležuje članstvo politično, gospodarsko, kulturno itd., kar je potrebno za slehernega državljana te republike, ako hočemo v deželi obdržati demokracijo, za kakršno so se borili in tudi umirali svobodoljubci predniki.

Kampanja za pridobivanje novega članstva SANSa, ki jo je razpisal izvršni odbor na seji meseca januarja tega leta, za dobo dveh

mesecev — marec in april — bo kmalu končana, toda dosedajni rezultati niso posebno povoljni, kar je deloma razumljivo, ne pa posevsem opravičljivo. Nekateri člani v naših postojankah so zelo aktivni in ti so že izvršili svojo dolžnost, med tem ko so drugi pasivni, zanašajo se; češ, bodo že drugi tudi brez mene, izvršili tudi moj del dela. Taka domneva je napačna, kajti če se potrudimo vsi v ti kampanji za novimi člani, tedaj odpade veliko manj dela in naporov na posameznika. Vsled tega se apelira na člane SANSovih podružnic, da stopite takoj in odločno v akcijo, ker čim močnejša bo naša organizacija, tem veljavnejši bo njen glas v javnosti.

Časi so resni: bratje in sestre dolžnost nas veže, da sodelujemo z onimi grupami in organizacijami, katere si prizadevajo odvrti našo katastrofo, vojno! katera zna uničiti vse upe in delo človeštva.

Ne sledite takim, ki nimajo nobenega odpora ali odločnosti in so že izgubili vsako upanje v bodočnost, ampak stopite v vrste pogumnih nasprotnikov tistih, ki se hočejo — radi osebnega bogastva in udobnosti, igrati z življenji milijonov ljudi. Ljudski glas, pravi rek — če dovolj močan, prestavi gore in tako lahko tudi prepreči vojno, ako se ljudstvo zdrami pravočasno. Upanje izgubijo le bojazljivci in omahljivci, kakoršnih pa ne sme biti v naših vrstah. Naši bratje v domovini so se uprli vojni mašini, kakršne ni poznal svet in mnogi pesimisti so tedaj prerokovali, da so si partizani izbrali samomor. Toda njihova odločnost je pripomogla k uničenju barbarskega fašizma in če hočemo biti vredni imena svojih bratov in sester v domovini, jih moramo posnemati v njihovi odločnosti.

F.A. Vider, predsednik SANSa.

Članstvo je skrbelo za priljubljenega tovariša

Hamilton, Ont. — Poročamo žalostno vest, da je 21. marca v Gen. Hospital-u v Toronti umrl naš dragi tovariš — Stefan Vucko. Njegovo truplo je bilo pripeljano v "Wallos funeral Home", Hamilton.

Pokojni je bil član odseka ZKS, zato je tudi članstvo skrbelo zanj ter ga obiskovalo ob času njegove bolezni in ob času ko je ležal na mrtvaškem odru. Odsek mu je polknil krasen venec in skrbel da se članstvo udeležijo pogreba v največji množini. K večnemu počitku smo ga spremili 24. marca zjutraj.

Pokojni tovariš, Stefan Vucko pa ni bil priljubljen samo med tovariši in Slovenci, ampak tudi med mnogimi drugimi delavci raznih narodnosti, kateri so ga obiskovali ob času njegove bolezni in se udeležili spreveda njegove zadnje poti. Čvetje in venci, ki mu je bilo poklonjeno je pričalo, kako globoko je bil cenjen, ki je tako lepo odlikovalo in krasilo njegov grob.

Preminuli tovariš je bil rojen v Prekmurju v vasi Srednja Bistrica. Prvič se je poslovil od svojih dragih domačin leta 1926 in prišel za delom v Kanado ter se naselil v Hamilton, kjer se je zaposlil kot konstruktiv inženir, kjer je delal kot dober delavec.

Skrbela ga je njegova družina, katero je pustil v domovini. Kot pošten mož in dober oče se je povrnil po nekoliko letih bivanja v Kanadi, v svojo rojstno domovino, do svoje žene in treh nedoraslih otrok, matere in sestre v upanju, da bo preživel med njimi nadaljno srečnejše in veselje življenje. Kljub vsem naporom, je bilo le kratko veselo družinsko življenje. Brezbrčni gospodje starega vladajočega razreda so ga zopet ločili od svoje ljubljene družine ter ga pognali v tuji svet garati za druge, kjer se tudi mnogi drugi tovariši pote in znojijo za svoj skromni obstoj in tuji kapital, v nadi, da se, sam bogvedi kdaj povrnejo, k svojim družinam, k svojim dragim, ako jim bo sreča mila, to je ako jih ne prehitijo nemila, neumljena smrt, kakor je žal, prehitela njegova. V Hamiltonu zapuša brata, a družino s starem kraju. Blag naj mu bo spomin.

Sedaj pa v imenu vseh članov in rojakov izrekam družini in bratu pokojnega, iskreno sožalje, pokojnemu pa naj bo lahka kanadska zemlja.

A. Stritov, tajnik odseka ZKS

Ali ste že obnovili načrtno na Edinost?

Jugoslovanska mladina vabi demokratično mladino sveta

Kanadska južno-slovenska mladinska federacija na 200 Adelaide St. Toronto je prejela od organizacije Ljudske mladine Jugoslavije povabilo na gradnjo autostrade "Bratstva - Enotnosti" Beograd-Zagreb.

Ljudska mladina Jugoslavije je bila naušljena s bivanjem in delom dveh udnih skupin mladine naših izseljencev iz Kanade v letu 1947, kakor tudi z drugimi mladinskimi brigadami sveta, katere so pomagale graditi mladinsko progro šamac-Sarajevo in tako vidno pomagale jugoslovanski mladini pri izvršenju nalog katere je pred njo postavil prvi Petletni plan Jugoslavije.

Zaradi nadaljnega poglobljanja prijateljskih odnosov, kakor tudi medsebojnega bratskega sodelovanja, Ljudska mladina Jugoslavije tudi to leto vabi demokratično mladino sveta, da ji pomaga pri njenem delu. V ta namen Centralni Svet Ljudske mladine Jugoslavije predlaga, da naj pride skupina okrog 50 mladincev, v Jugoslavijo okrog prve polovice avgusta meseca in da bi ostali na delu nekako mesec dni in to na gradnji autostrade "Bratstva-Enotnosti", ki bo vezala Beograd-Zagreb.

"Ljudska mladina Jugoslavije pričakuje", je rečeno v povabilu — "to leto svoje tovariše in brate iz Kanade, da v skupnem delu združeni z ostalo napredno mladino sveta, skozi izgradnjo nadaljujemo borbo za mir, demokracijo in lepše življenje vse mladine sveta. V tem duhu vam pošiljamo naše najsrčnejše pozdrave in podajamo čvrsto prijateljsko roko." zaključuje povabilo, ki je podpisano:

Za Centralni Svet Ljudske mladine Jugoslavije

Vlado Šestan

Izvršni odbor Kanadsko-južno-slovenske mladinske federacije je prejel pismo v katerem se vabi našo mladino, a posebno ono katera namerava oditi v Jugoslavijo to spomlad, da naj pride na izgradnjo autostrade Bratstva-Enotnosti.

V svojem glasilu "Advance" je nedavno objavil izvršni odbor južno-slovenske mladine, da bo tudi to leto organiziral brigado za prostovoljno delo v svobodni Jugoslaviji. To velja posebno za mladino, ki namerava iti za stalno bivanje v Jugoslaviji.

Jugoslovanski delavec v novi državi

Ze med dolgo vožnjo na povratku domov sta Bojce Jože in Cene Trtnik veliko govorila o novem življenju, ki ju doma čaka. Ti pogovori so ju zblížili, da sta postala prijatelja, čeprav sta si bila precej različna. Jože je bil pred odhodom v Ameriko zidar, celo dober, kot so pravili, vendar ni imel stalnega dela in zime je vedno nekako le preživljal. Temu se je potem pridružil še nesreča, da mu je pogorela hiša in odločil se je za pot v svet. — V Ameriki ga je hitro pogotil velik rudnik, kjer je le s težavo prišel od najbolj težkega dela do dela v neki tovarni. Tisto življenje pa ga je vendar mnogo naučilo, mu zbrinilo pogled na svet, zlasti ker je veliko čital in zahajal v društva. Vračajoč se po dolgih letih domov, je želel zopet delati kot zidar. Čul je, da prav ta stroka rabi veliko ljudi, ker se zdaj v Jugoslaviji ogromno gradi.

Cene pa je tudi v tujini ostal to, kar je bil prej, namreč kmetijski delavec. Priglašil je zemljo, ki ga je imel, ga ni moglo preživljati in dejal je kot dninar. Nazadnje je bil to in tisto malo zemlje prodal, poplačal dolgeve in kupil listek za Ameriko. Dolgo let je delal na neki farmi, kjer je bil prav tako odtrgan od ljudi, kot prej doma. Za dogodke po svetu se ni veliko vnikalo. Vedno pa ga je močno vleklo nazaj na domačo grudo. Sele z osvoboditvijo domovine, se mu je mogla želja izpolniti. Zdal se je vračal. Zalel si je delati na kakem velikem državnem posestvu, o katerih je čul, da uvaja ljudska oblast na njih najmodernejšo kmetovanje. Cene pa je imel zdaj v tem mnogo koristnih izkušenj. Sem in tja je pa vendarle povdomil, če bo res vse tako, kot mu je slikal Jože življenje v novi Jugoslaviji.

Cene je takoj po prihodu spoznal, da je imel njegov prijatelj prav. Ze sam prisrčen in topel sprejem ob prihodu parnika, ki ga je čakala velika množica ljudi, mu je vzbudil sladko čustvo, da je zopet doma in da je zdaj ljudstvo, delovno ljudstvo, h kateremu je tudi sam pripadal, glavna in gonilna sila vsega življenja v domovini. Po par dneh bivanja v prijaznem kraju pod kmetijskimi planinami, kjer so se vsi odpočili od dolge vožnje, sta oba, Jože in Cene prišla k delu, ki sta si ga želela. To jima je poskrbela služba za posredovanje dela. Te prav za prav nove ustanove ni smemo primerjati z nekdanjimi borzami dela, ki so v glavnem iskale delo brezposelnim, katerih je bilo prej vedno dovolj, saj je brezposelnost neizogiben pojav kapitalističnega reda. Zdal pa je brezposelnost odpravljena za vselej. Narobe vprašanje je, kje dobiti tako veliko število delavcev, kot jih potrebuje velika izgradnja planskega gospodarstva. Novo posredovanje dela torej predvsem išče delavce. Tega pa ne dela samo takole mehaniko, tako, da bi "skozli okence" razpošljalo ljudi na razna mesta, kjer jih rabijo, ampak se tudi znanima, kje bi radi delali, v kakšnem kraju; že prej pa tudi poizve, če so pri podjetju, kamor bo koga poslalo, dani vsi potrebni pogoji za njegovo življenje, stanovanje, prehrana in drugo. Vračajočim se, izseljencem pa še posebej pomaga z denarjem za prvo silo, stanovanjem in hrano, dokler se v nekem kraju stalno ne namestijo in ne premagajo prvih začetnih težkosti. Posredovanje za delo je pomagalo tudi Jožetu in Cenu, da sta prišla vsak na svoje delo, ki sta si ga želela, Jože na gradilišče velike elektrarne, Cene pa na veliko državno posestvo, ki ni bilo od gradilišča niti uro hoda.

Jože se je v novo delo kmalu zivil. Ko je prišel, je bilo rayno v največjem razmahu. Veselje do dela je bila prav kar še povečala nova uredba o plačah gradbenih delavcev. Dotlej so bili ti plačani po času, na uro, tako, da se ni pri plači nič poznalo, kdo je več ali boljše delal. Nova uredba plač pa je predvsem zasledovala to, da bo delavec plačan po tem, kako bo delal. Čim več in čim boljše bo delal, tem več bo zaslužil. Postavke so bile pa tudi mnogo boljše od starih. K osnovni plači so bili določeni še razni dodatki, za različne okolnosti, če se je na pr. delo vršilo v zdravju škodljivem ali vročem obratu, če je gradilišče zelo oddaljeno od delavčevega stanovanja ali se nahaja v osamljenem kraju, kjer je odtrgan od ljudi: ako je delo tako, da mora biti hitro izvršeno, ali je za gospodarstvo drugovrstnega pomena. Silno je nova uredba izboljšala plače mladini, učenecem v gradbeni stroki; skoraj za 100% napram drugim strokam, najprirednejši pa lahko že po 8 me-

secih učenja dobijo 90% plače kvalificiranih delavcev. Pomenila je veliko izboljšanje glede dopusta. Gradbeni delavec je dobil že po osmih mesecih pravico do plačanega letnega dopusta, medtem ko mora delati v drugih strokah enajst mesecev. Dodatek pa je bil določen tudi za one, ki so že dolgo pri enem podjetju zaposleni. Vse te izboljšave so zelo dvignile razpoloženje med delavci, ki so jih že dotlej veliki gradbeni načrti petletke zelo navduševali.

Poln novih vtisov se je odpravil v nedeljo na obisk k svojemu prijatelju, ki ga je zelo vabil na posestvo. Veselil se je, da bo prebil lep dan med travniki in polji, zraven pa tudi se pogovoril s Cenom, ki mu je imel gotovo tudi mnogo povedati. Dolgo sta hodila med vinogradi, med rodovitnimi njivami, nato pa je Cene razkazal še lepo urejeno živinorejsko zadrugo, kjer je delalo poleg njega še več drugih izseljencev, ki so se ž njima vred vrnili. Jože je videl, da ni poskrbela vlada samo za gradbeno stroko za dobro ureditev plač, ampak napravila isto tudi za kmetijske delavce. Te je pri plačah razdelila na skupine in sicer tako, da so za težje delo, za večjo izkušnost in spretnost, lahko tudi več zaslužili. Pri kmetijskem delu se sedaj zelo pospešuje delo v skupinah, ali kot pravijo brigadah, tako, da dobi vsaka skupina svoj kos zemlje in obdelovanje, od setve do žetve nekega pridelka in se tako počaka, kdo si je pri delu najbolj prizadeval. Skupine stopajo med seboj v tekmovanje, to pa zelo dviga količino dela. Novo za kmetijske delavce je tudi to, da so vključeni v socialno zavarovanje in tako preskrbljeni v slučaju bolezni, nezgode ali onemoglosti. Tudi delovni čas ni zanje več tako omejen kot nekoč, temveč točno odrejen; prav tako počitek. Ko sta si ogledovala lepo urejeno posestvo, se sta še nazadnje ustavila pod košato lipo pred hišo, kjer je že bila gruča njihovih znancev. Med njimi je bil še nekdo na obisku, ki je delal v bližnjem mestu v veliki tovarni. Ta je pripovedoval, da se bodo plače in drugi delovni pogoji, kot za gradbene in kmetijske delavce uredili za vse stroke. Glavni namen teh ureditev je, plačati res vsakogar kot zaslužil. Čim boljše kdo dela in čim več napravi, tem več zasluži.

O vseh velikih spremembah za delovne ljudi v novi Jugoslaviji so se dolgo in živo pomenkovali. Nek-

do je pri tem pripomnil, kako se bo dejanski delavec zaslužek večal tudi z novo preskrbo, ki tako zaposlenemu kakor njegovi družini zelo dviga obroke živil kakor industrijskega blaga. Vsakdo, ki prejema za jamčeno preskrbo, bo mogel mirno porabiti zase vso količino življenjskih potrebščin, ki mu jo določa država, ker bo tudi vsa njegova družina dobro preskrbljena z njimi. To se bo na plači dobro poznalo in bo lahko veliko prihranil.

Da, tudi o tem so se pogovarjali. O prihrankih in kako jih bodo porabili. V ljudski domovini pomeni zanje veliko prištednje, da ne potrošijo ne zase ne za družino ničesar za zdravnik in zdravila. Za to skrbi socialno zavarovanje, v katerega so vsi vključeni. Čudijo se, koliko je že napravilo socialno zavarovanje v tem kratkem času po osvoboditvi. Odprlo je povsod nove ambulante, zobne ambulante, poliklinike, povečalo bolnišnice, ustanovilo okrevališča in sanatorije. Vse to za delavce in službenice. Samo v Sloveniji je izdalo za to v 1947. letu 80 milijonov dinarjev. Vedno več ljudi je deležnih dobrot socialnega zavarovanja, lani se je njihov krog razširil na 50.000 novih članov. Tovariš iz tvornice je pri tem pripomnil, da odpirajo tudi podjetja sama svoja okrevališča in počitniške domove, kjer prebijejo delavci svoj letni dopust. On sam si zelo želi na morje. Poleti bo šel na dopust v Dalmacijo, kjer ima njegova tovarna svoje letovišče. Tudi družino popelje s seboj, saj bo zase kot zanj imel 50% popusta na železnici in vseh drugih državnih prometnih sredstvih, 25% popusta pri stanovanju in hrani in 50% popusta pri letovnih taksah. Pri tem je pripovedoval svojim prijateljem, da so vse te ugodnosti pri uživanju letnega dopusta tako dvignile število letoviščarjev v Jugoslaviji, da jih je bilo lani že 205.294 v vseh najlepših krajih nove Jugoslavije, medtem ko je bilo pred vojno 135.000 ljudi, ki so uživali lepote domovine in ki so pripadali predvsem bogatim slojem.

V živahnem razgovoru niso niti opazili, da je sonce že davno zašlo in je nastal mrak. V vseh je bila prijetna zavest, da so dane vsem, ki se iz tujine vračajo domov, že vse možnosti, ustvariti si doma človeka vredno življenje, ki pomeni mnogo višji življenjski standard, kot v marsikateri, mnogo večji in močnejši evropski državi.

Gospodarska zanimivost iz Jugoslavije

Pri gradnji Nove Gorice dela 1300 delavcev. Na gradilišču Nove Gorice je zaposlenih že 1300 delavcev, delajo pa tamkaj tudi tri mladinske brigade. Mladinci so zgradili štiri in pol kilometra dolgo cesto, široko 5m, ki veže Tovarniško ulico s Solkanom in št. Petrom, s čemer je upostavljena neposredna in krajša zveza med Soško in Vipavsko dolino ter s Krasom. Tudi dela na glavni ulici skozi Novo Gorico hitro napredujejo, a to navzlic slabemu vremenu. Ulica bo široka 40 m, dolga pa dva in kol kilometra. Zemeljska dela bodo verjetno končana že v nekaj dneh. Doslej so izkopali 5000 kubikov zemlje in kamenja ter očistili teren v dolžini 2 km. Ko bodo končana ta dela se bo začelo z gradnjo stavb. Preko Korna bo zgrajen viadukt, ki bo vezal glavno mestno ulico z moderno tranzitno ulico, dolgo 7 km. Tudi ta ulica bo zgrajena še tekom tega leta. Mladinske brigade, ki so zaposlene pri

gradnji Nove Gorice, delajo zelo požrtovalno kljub blatu in dežju. Mladinci presegajo norme tudi do 80%. Prva mešana brigada, v kateri delajo mladinci in mladinke iz Srbije, Črne Gore in Makedonije, je dobila naziv udarne brigade. Druga, slovenska brigada pa je osvojila zadnji čas med tekmovanjem prehodno sektorsko zastavo in je bila pohvaljena. Brigada je presegla normo za 105%. Ostali delavci so pa večinoma domačini, doma iz okoliških vasi. Vsi delajo zelo požrtovalno, da bi čimprej zrasla Nova Gorica, novo središče Slovenskega Primorja.

TORONTO, ONT.

V petek dne 9 aprila ob 8 uri zvečer se vrši seja kluba "Tito" LPP, v dvorani na 386 Ontario St. Članstvo se vabi, da se vsaki za gotovo udeležijo te važne seje.

KUPON ZA SPREMEMBO NASLOVA:

Naročnik, kadar se preselite in spremenite svoj naslov, ali vam je pa potekla naročnina, izrežite in spolnite spodnji kupon:

Ime:

Ulica, hš. št. ali poštni predal

Mesto: Prov. Drž.

NOVI NASLOV:

Ime in ime:

Ulica, hš. št. ali poštni predal

Mesto: Prov. Drž.

Pošljite z spremembo naslova ali pa ponovite naroč.

EDINOST
206 Adelaide St. W.
Toronto, Ont.

Teror ne more zlomiti borbe za svobodo

HITLERJANSKO VOJEVANJE V GRČIJI

Beograd, (Tanjug) — Belgrajska "Borba" od 1. aprila piše: "Amerikanci in rojalisti v name-nu da si ustanove vojaške baze s pomočjo najemnikov ali pa tudi sami, poskušajo z ognjem in krvjo vkleniti grško ljudstvo v verige in poplaviti njih deželo.

Ob svojem prihodu v Grčijo je novi poveljnik ameriške vojaške misije, gen. Van Fleet v odgovor na vprašanje, ako je v načrtu kakšna sprememba v načinu vojevanja proti grškim patriotom, dejal: "Ujeti in pobiti".

Tako je novi gospodar, — nadaljuje "Borba" — odprto in brez sramu razglasil zločinsko prakso rojalistov, kot najvišji ameriški zakon v okupirani Grčiji.

Ameriški častniki v ameriških vojaških uniformah, vodijo vojevanje, posiljevanje, bombardiranje grških vasi, požiganje hiš in pobijanje.

"Mahi" je pisal 16. februarja, da so bojevnik odpornega gibanja v Averof zaporih stavkali, v protest radi ustrelitve treh jetnikov, od katerih sta bila dva obsojena na smrt radi streljanja v decembru 1944 ko je angleški Gen. Scobie prevel kri grškega naroda v Atenah.

List "Mahi" dalje piše; "grška vlada v civilni vojni nadaljuje po stari zločinski poti, ko je na skrivnišče, Tudi družino popelje s seboj, saj bo zase kot zanj imel 50% popusta na železnici in vseh drugih državnih prometnih sredstvih, 25% popusta pri stanovanju in hrani in 50% popusta pri letovnih taksah. Pri tem je pripovedoval svojim prijateljem, da so vse te ugodnosti pri uživanju letnega dopusta tako dvignile število letoviščarjev v Jugoslaviji, da jih je bilo lani že 205.294 v vseh najlepših krajih nove Jugoslavije, medtem ko je bilo pred vojno 135.000 ljudi, ki so uživali lepote domovine in ki so pripadali predvsem bogatim slojem.

"Mahi", pravi nadalje, — da je bilo od 15. januarja do 15. februarja obsojenih na smrt 87 patriotov. V Atenah, Slunu, Pireji, Larissu, Lamiji in drugih mestih pa je bilo sojenih 879 demokratov. Rojalistična časopisa; "Vima" in "Nea" sta priznala 56 smrtnih obsoj, ki so bile izvršene nad demokrati.

Trumanova misija, — nadaljuje Borba — nosi polno odgovornost za te rojalistične zločine, za nočne napade v stanovanja tisoče mirnih

Hamilton, Ont.

V.P.Z. Bled odsek št. 13 v Hamiltonu priredi večerno zabavo dne 10 aprila. Pričetek ob 7. uri zvečer.

Zabava se vrši na farmi pri rojaku John Ramošak v Fruitland-u, to je na Barton St., E., prva hiša vzhodno od John Kralja na isti strani.

Za to priložnost bodo tudi avtomobili na razpolago od 6. pa do 8. ure zvečer. Kdor se želi peljati na zabavo naj se zgleda na 167 Rosslyn Ave., N., ob gori omenjenem času.

Na zabavo vabimo vse, od blizu in daleč. Torej ne pozabite, in na svidenje 10 aprila.

Steve Fugina, (Ured.)

KANADSKA PREMIERA

Živahni, šaljivi film iz Sovjetske zveze
Z M A G A L E C
Mnogo smeha provzročila, ko rokoborec vplete ljubezen v svoj poklic.
Smeh, Godba, Romanca
Ruski dialog — angleški tittel
Prikazoval se bo v
UKRAJINSKEM LABOR TEMPLE
300 Bathurst St. 8. 9. in 10. aprila
ob 7. in 9. uri zvečer.

Prizor iz najnovejšega sovjetskega filma "Zmagalec". Kazal se bo prvičkrat v Torontu v četrtek 8. aprila vključno do sobote 10. aprila v Ukrajinskem domu na 300 Bathurst St. ob 7. in 9. uri zvečer.

PESEM GORA

MISKO KRANJEC

To zdaj me prepeva kraljica gora, tista kraljica, ki jo je nekoč mali Drejc hotel za vsako ceno, pa tudi za ceno lastnega življenja poiskati in priversti na Jame. Zdal tam poje do movina. Poje noč in dan. Tudi ponoči. Ko se vse najbolj spokoji, nenadoma kje odjeknejo samotni strelji, zareglja strojnica ali hitrostrelka, zapoje puške in zabobni grana-ta. To domovina poje. To domovina kliče svoje otroke v svoje naročje, v gore. Tam po teh gorah nekje hodi, tam živi, ako ni umrla, njegova kraljica gora, mala drobna Tinca. Šla je da bi služila tisti veliki vsemogočni kraljici, da bi služila domovini, tisti domovini, kateri služi tudi Drejc, kateri služi Maks, kateri služijo najbolj vdano tisoč in tisoč drugih ljudi.

Toda nekoč bo konec vojne, nekoč se bodo ljudje vračali na svoje domove, ker tu ne bo več švabov. Takrat se vrnejo ljudje tudi na Jame, kolikor jih je ostalo živih. In takrat se bo vrnila tudi Tinca, ako je še živa. Prišla bo na Slape, takrat pojde Drejc po njo in jo privede na Jame. Tu na teh zdaj porušeni, požganih, a nekoč na novo zgrajenih Jamah, bosta Drejc in Tinca dalje služila svoji kraljici, svoji domovini.

Da, domovini bo treba vekomaj služiti. Z ožoznostjo v srcu zaradi teh ruševin, a s svetlimi in velikimi načrti, se je vračal na kurisko stanico.

Poslovil se je od Jam, pripravil se je na dolgo pot. Zjutraj sta Maks in Kljun privedla petero ljudi, ki so potovali po TV liniji. Bile so tri ženske in dva moška. Kljun je predal pošto, poročal komandirju, medtem ko je Maks še spregovoril z Drejcem. Za ljudi, ki sta jih privedla s Kljunom se ni zmenil. Ni se ozrl po nikomer.

Pa tako ni videl, kako je med potujočimi stala ženska in ga ves čas gledala. Bila je ženska štiridesetih let, a na videz mlajša, prikupna, s svojevrstnim sojem v globokih očeh. Ljudje so stali in čakali, da najdejo vsak zase prostor, da bodisi sedejo ali ležejo, utrujeni od celonočne hoje.

"Popoldne pridem," je rekel Maks in nato odhajal, ne da bi se ozrl po ženski, ki ga je še vedno tako sprašujoče in začudeno gledala.

Volk je pregledal propustnice potujočih, spregovoril z vsakomur nekoliko besed, povprašujoč jih tu in ono. Ko je spregovoril z žensko, ki je prej tako strmela v Maksa, je spoznal, da ne obvlada slovenskega jezika, marveč da izgovarja po rusko.

"Kaj si, tovarišica, Rusinja?" jo je vprašal. Nasmehnila se je. "Da, Rusinja sem," je odvrnila. Potovala je na osvobojeno ozemlje, kakor še trije drugi, ki so potovali z njo.

"Zvečer potujete dalje," je rekel Volk. "Zdal pozajtrkuje in potem lezite, da si odpočijete. — Drejc zbudi no tam Vojka, Matijo in Marjana, da bodo potniki imeli prostora."

Tedaj je Rusinja vprašala komandirja: "Tovariš komandir, kako se imenuje oni starejši kurir, ki je bil z nami?"

Volk se je ozrl po njej. "To je Maks." Drejc, ki je po naključju stal poleg in slišal njeno vprašanje ter Volkov odgovor, je dodal:

"To je moj stric." Ženska ga je pogledala, kakor da bi nekaj iskala v njegovem obrazu. Potem je sedla k mizi kakor vsi drugi, da bi zajtrkovali. V baraki je postalo živahno. Kurirji so že vstali ali šele vstajali, si prižgali cigarete, odhajali pred barako, da bi se umili, drugi so se šešali, nekdo je rahlo živzgal, dva sta se pogovarjala, dva sta se na vse zgodaj spravila na šah, ker sta sinoči prišla do prepira pri neki končnici.

Ko so potniki pozajtrkovali, so odhajali ležati. Nekdo kurirjev je pošepetnil drugemu:

"Da le ne bi spet prinesli kakih ušk." Pred ušmi so imeli nekateri kar velik strah. Tembolj zdaj, ko se bliža zima in ko se ni mogoče tako čistiti.

Zdaniilo se je, v baraki so ugasnili luč, odgnili okna, v sobo je sinila bleda svetloba.

Ko so opoldne ljudje poobedovali, so se vračali vsak k svojemu delu, ali kar tako posedali in se pretrgano pogovarjali.

Ko je Drejc odšel iz barake, je Rusinja šla za njim. Našla ga je zunaj, ko je stal pred barako in strmela nekam po gozdu. Nekaj domotožju podobnega ga je navdajalo ob misli, da še ta večer odpotuje od tod in da se morabit nikdar več ne vrne. Ne da bi se bal; vedel je, da je smrt nekaj vsakdanjega, pa bodisi tu ali tam, toda ti kraji so bili njegovi, vse to je bilo, kakor bi spadalo k njegovim Jamam.

"Ti si kurir?" ga je tedaj vprašala Rusinja. Zdelo se je, da bi rada govorila slovenski, a da ne more zakriti rusko izgovorjavo. "Ali si kje daleč doma?"

Hotel je biti vlnuden, tembolj, ker je bila Rusinja. Doslej je bil po isti poti spremljal že tri Rusinje, ki so bile ušle v Nemčiji in se pretolkele do slovenskih gor in do partizanov. Z eno od njih je bil pozimi celo dva meseca skupaj. Z njimi so bili vsi prijazni. Bile so otroci tistega velikega naroda, ki se je tako hrabro boril in od katerega je koncem koncev zavisela usoda ne samo slovenskega naroda, marveč domala vsega sveta.

(Dalje prihodnjic)

ST. CATHARINES TORONTO, ONT.

Naznanja se, da bodo imele tri bratske organizacije; ZKS, SKH in SKS skupno sejo v nedeljo dne 11. aprila ob 2. uri popoldne v Ukrajinski hali na Battle St. v Thorold-u.

Vabimo vse ljubitelje zabave, da nas obiščejo v čim večjem številu, a naša organizacija bo preskrbela za dobro godbo in drugo zabavo.

Vstopnina, prostovoljni prispevek!

J. Novak